

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ лісового і садово-
паркового господарства
проф. Р.Д. Василюшин
« 19 » 05 2023 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри ландшафтної
архітектури та фітодизайну
Протокол № 12 від 05.05.2023р.
завідувач кафедри ЛА та ФД
проф. О.В. Колесніченко

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП І.О. Сидоренко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ САДОВО-
ПАРКОВИХ ОБ'ЄКТІВ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ»»**

спеціальність 206 «Садово-паркове господарство» ОС «Магістр»
ННІ лісового і садово-паркового господарства
Розробник: Зібцева О.В. – доцент, доктор сільськогосподарських наук

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни
«Методологія та організація досліджень садово-паркових об'єктів з основами інтелектуальної власності»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	20 – Аграрні науки і продовольство	
Спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	2
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	6 год.
Самостійна робота	75 год.	108 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	3 год. 5 год.	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Методологія та організація досліджень садово-паркових об'єктів з основами інтелектуальної власності» є усвідомлення того, що на сучасному етапі розвитку людського суспільства наука стала безпосередньою продуктивною силою і тому без опанування методами та технікою наукових досліджень подальше поглиблення знань про складну природу лісу й зелених насаджень загального користування,

оцінка результатів господарської діяльності людини в природних екосистемах – буде неповною.

Предметом дисципліни є методи, правила мислення, структура, логічна організація наукових досліджень для пізнання навколишнього світу.

Підготовка фахівців у магістратурі передбачає не тільки фахове їх спрямування, але і наукове, з вирішенням таким чином питання підготовки резерву для науково-дослідних установ та викладачів вищих навчальних закладів. Тому завдання цієї дисципліни полягає у засвоєнні основних понять про науку і наукові знання, методології, організації та особливостей наукових досліджень в умовах лісу й зелених насаджень загального користування, вибору теми наукового дослідження, пошуку необхідних джерел інформації, оформленні результатів наукових досліджень, складанні звіту про наукову роботу, вимог до підготовки до друку різного роду публікацій, написанні магістерської випускної роботи.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

а) знати:

основні поняття про науку та наукові знання;

- сучасну класифікацію наук;

- поділ наукових досліджень на фундаментальні та прикладні;

- поняття «проблема», «тема, об'єкт і предмет наукових досліджень»;

- методику постановки експерименту;

- організацію наукових досліджень в наукових установах та вузах

України;

- методологічні основи та етапи наукових досліджень;

- порядок планування наукового дослідження;

- порядок та способи отримання необхідної наукової інформації;

- методи опрацювання наукової літератури та її огляд;

- методику узагальнення отриманих результатів досліджень;

- вимоги до структури та оформлення магістерської випускної роботи.

б) вміти:

- вибрати тему наукового дослідження;

- здійснювати пошук необхідної інформації, включаючи і можливості

Інтернету;

- здійснювати опрацювання та узагальнення інформації з наукових джерел; організувати та виконувати прикладні наукові дослідження з використанням стандартних методик;

- обробляти результати проведених досліджень та формулювати висновки;

- оформлювати результати науково-дослідної роботи у відповідності з діючими вимогами.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу (ЗК1). Здатність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу (ЗК3). Здатність розробляти та управляти проектами (ЗК6).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастрованих ландшафтів (ФК1). Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність в галузі садово-паркового господарства (ФК2). Здатність здійснювати технічні розрахунки в проектах, техніко-економічне обґрунтування і функціонально-вартісний аналіз ефективності проєктованих заходів (ФК11).

Програмні результати навчання (ПРН) ОП: Організувати та здійснювати роботи з урбомониторингу і інвентаризації на об'єктах садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів та складання кадастру зелених насаджень (ПРН2). Пропонувати та організувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів (ПРН5). Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям (ПРН9).

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль №1 «Методологія науково-дослідної роботи»

Тема лекційного заняття 1. Структура і організація науково-дослідної роботи в Україні (4 год)

Наукові заклади і кадри країни. Завдання наукових закладів у підготовці наукових кадрів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів і аспірантів. Класифікація науково-дослідних робіт. Втілення наукових досліджень.

Тема лекційного заняття 2. Наука і наукознавство (2 год)

Поняття науки. Наука як соціальна сфера діяльності. Класифікація наук. Системний підхід у наукових дослідженнях. Методологія науки.

Тема лекційного заняття 3. Основи методології наукових досліджень (4 год)

Методи емпіричного дослідження. Методи теоретичних досліджень. Методологія як вчення про структуру, логічну організацію, методи і засоби діяльності. Методологія як наукове пізнання предметів, явищ, процесів, тобто – як вчення про принципи побудови, форми і способи науково-пізнавальної діяльності. Класифікація методів наукових досліджень. Всезагальний метод, його застосування. Загальнонауковий метод. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Абстрагування і конкретизація. Аналогія і моделювання. Спеціальні (конкретно-наукові) методи пізнання. Емпіричні методи досліджень: експеримент, спостереження, опис. Стадії організації експерименту. Оцінка наукових фактів, отриманих в результаті експерименту або спостережень (новизна, точність, суспільне значення). Особливості наукових досліджень в міських умовах.

Тема лекційного заняття 4. Основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень. Наукові твори (4 год)

Поняття, функції і завдання науки як сфери людської діяльності. Поділ науки на дисципліни: фундаментальні і прикладні. Основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень: наукові знання, проблема, тема, предмет наукового дослідження, гіпотеза, закономірність, закон, принципи, постулати, теорія, експеримент. Наукові твори (реферат, тези доповіді, науковий звіт, стаття, рецензія, монографія, брошура, навчальний посібник, підручник, дисертація та ін.) та їх особливості.

Тема лекційного заняття 5. Методи і методика науково-дослідної роботи. (4 год)

Вибір теми наукового дослідження: прийоми та способи. Актуальність та новизна теми досліджень. Особливості вибору теми для випускної магістерської роботи. Планування науково-дослідної роботи. Підготовчі роботи. Комп'ютерний пошук наукової інформації. Універсальний десятичний класифікатор – УДК, його структура. Робота з науковою літературою, її особливості. Накопичення наукової інформації. Аналіз обробленої інформації.

Змістовний модуль 2. Організація наукових досліджень

Тема лекційного заняття 6. Методологія наукового експериментального дослідження (8 год)

Підготовка до експерименту, планування спостережень і обліків. Особливості досліджень вирощування садивного матеріалу: планування польового експерименту; факторний аналіз. Аналіз системи озеленення міста. Дослідження садово-паркових біоценозів. Основні методичні підходи до вивчення морфології та структури паркових фітоценозів. Оцінка біорізноманіття. Оцінка життєвого стану дерев. Фенологічні спостереження. Соціальні дослідження парків. Інвентаризація міських насаджень та аналіз її результатів. Оцінка екосистемних послуг. Аналіз та оцінка дендрологічної складової проекту.

Тема лекційного заняття 7. Робота над рукописом наукової праці (4 год)

Професійні вимоги до вченого. Мовний стиль наукового викладу. Науковий або науково-технічний, науково-педагогічний та науково-популярний стилі. Підготовка рукопису наукової праці до друку. Академічна доброчесність.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної роботи												
Тема 1. Структура і організація науково-дослідної роботи в Україні	1-2	6	4	2			10	29	1			28

Тема 2. Наука і наукознавство	3	22	2				20	30	2			28
Тема 3. Основи методології наукових досліджень	4-5	26	4	2			20	17	1	2		14
Тема 4. Основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень. Наукові твори	6-7	4	4									
Тема 5. Методи і методика науково-дослідної роботи	8-9	6	4	2								
Разом за змістовим модулем 1		74	18	6			50	76	4	2		70
Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень												
Тема 6. Методологія наукового експериментального дослідження	10-13	29	8	6			15	21	1			20
Тема 7. Робота над рукописом наукової праці	14-15	17	4	3			10	23	1	2		20
Разом за змістовим модулем 2		46	12	9			25	44	2	2		40
Усього годин		120	30	15			75	120	6	4		110

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень. Наукові твори	2
2	Пошук та накопичення наукової інформації	4
3	Організація дослідження	6
4	Підготовка тез, статті, магістерської роботи	3
7		15

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розробити план виконання випускної магістерської роботи	20
2	Підготувати список джерел інформації за темою випускної магістерської роботи	20
3	Методи науково-дослідної роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень	30
4	Методологія фітоценотичних досліджень	15
	Разом	75

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Перелічіть основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень

2. Дайте визначення, що таке тема наукового дослідження?

3. Що називають гіпотезою?

4. Дайте визначення, що таке принцип і постулат?

5. У чому полягають функції науки?

6. Які дисципліни належать до фундаментальних? Мета фундаментальних дисциплін

7. Які дисципліни належать до прикладних? Мета прикладних дисциплін

8. Що належить до наукових творів?

9. Що таке реферат? Охарактеризуйте форми рефератів

10. Дайте визначення, що таке рецензія?

11. Дайте визначення, що таке монографія і дисертація?

12. Які структурні елементи повинні бути присутніми при оформленні наукових тез?

13. Дайте визначення, що таке наукові тези?

14. Дайте визначення, що таке стаття?

15. Які етапи у науково-дослідній роботі потрібно передбачити при її плануванні?

16. Охарактеризуйте схему (прийоми) опрацювання (читання) наукової літератури.

17. Які існують форми записів (накопичення) наукової інформації?

18. Що собою являють алфавітний і систематичний каталоги? За яким принципом побудований систематичний каталог?

19. Що собою являє універсальна десяткова класифікація (УДК)?

20. Що собою являє патентна інформація і чому її потрібно використовувати при плануванні наукових досліджень?

21. Який режим роботи наукового працівника забезпечує високу

продуктивність?

22. Яким чином можна вдосконалити пам'ять та увагу?

23. На які типи поділяють пам'ять за функціональними та предметними ознаками?

24. Що собою являє увага та які існують шляхи для її поліпшення?

25. Яким вимогам повинно відповідати робоче місце наукового працівника?

26. Висвітліть вимоги щодо гігієни зору.

27. Яким повинен бути режим роботи і відпочинку наукового працівника?

28. Розкрийте важливість для людини раціонального харчування та шкідливий вплив алкогольних напоїв і куріння

29. Дайте визначення, що таке метод наукового дослідження?

30. У чому полягає суть всезагального методу?

31. Перелічіть загальнонаукові методи досліджень.

32. Дайте визначення, що таке аналіз, синтез, індукція, дедукція?

33. Охарактеризуйте емпіричні методи наукових досліджень

34. Яким показникам повинні відповідати наукові факти?

35. Чим відрізняються лісові насадження від інших рослинних угруповань?

36. Що собою являє біоценологічна парцела?

37. Як враховує методологія лісівницьких досліджень неоднорідність лісу в умовах щорічних кількісних і якісних змін, що відбуваються у лісостанах?

38. Що собою являють постійні пробні площі, які закладають з метою проведення лісівницьких досліджень?

39. Як прийнято поділяти весь комплекс наукових досліджень у лісі? Розкрийте зміст робіт, які проводяться в окремих етапах досліджень.

40. Дайте визначення, що таке опадо-підстилковий коефіцієнт?

41. Що таке випускна магістерська робота?

42. Що повинен продемонструвати автор у магістерській роботі?

43. З яких структурних елементів складатися магістерська робота?

44. Дайте визначення, що таке об'єкт і предмет наукового дослідження?

45. Скільки становить обсяг (сторінок) магістерської роботи?

46. Скільки відсотків обсягу основної частини магістерської роботи повинно припадати на огляд літератури?

47. Скільки найменувань повинен містити список використаних джерел магістерської роботи?

48. Якою мовою повинна виконуватися магістерська робота?

49. У чому полягають особливості наукового стилю мови?

50. Які структурні елементи повинна містити презентація до магістерської роботи?

51. Скільки часу (хвилин) повинна тривати доповідь?
52. Якою є максимальна кількість слайдів презентації до магістерської роботи?
53. Шрифти яких розмірів найкраще використовувати у презентації?
54. Якою повинна бути доповідь, що діє найбільш переконливо на слухачів та яка доповідь недосягає своє мети?
55. Дайте визначення, що таке академічна доброчесність?
56. Що вважається порушенням академічної доброчесності?
57. Дайте визначення, що таке академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація?
58. Якою є відповідальність за порушення академічної доброчесності?

9. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни „Методологія та організація наукових досліджень” використовуються активні, пасивні, групові, індивідуальні, ілюстративні та інші, зокрема словесні (розповідь-пояснення, бесіда, лекція) і наочні (презентація, фото) методи навчання.

10. Форми контролю

Поточний контроль рівня знань студентів здійснюється на практичних заняттях шляхом письмового або усного опитування. Рівень знань студентів після засвоєння тем лекційних занять та виконання практичних і самостійних робіт, які відносяться до змістових модулів оцінюється після написання контрольних робіт. Підсумковою формою контролю є екзамен, який студенти складають після успішного засвоєння теоретичного матеріалу, написання модульних контрольних робіт, виконання усіх практичних і самостійних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **РДИС** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів)

додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **РНР** (до 70 балів): **Р ДИС = Р НР + Р АТ**.

12. Методичне забезпечення

1. Левченко В.В. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки та завдання до практичних занять і самостійних робіт для студентів зі спеціальності 8.09010301 – „Лісове господарство” ОКР „Магістр”. Київ : НУБіП України, 2009. 18 с.

2. Левченко В.В. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки та завдання до практичних занять і самостійних робіт для студентів зі спеціальності 8.09010301 – „Лісове господарство” ОКР „Магістр” 2-е видання. Київ : НУБіП України, 2012. 28 с.

3. Свириденко В.Є. Методологія наукових досліджень. Курс лекцій для студентів спеціальності 8.13040 „Лісове господарство” ОКР „Магістр”. Київ : Видавничий центр НАУ, 2004. 78 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Бессонова В. Методологія і організація наукових досліджень у садово-парковому господарстві. Дніпро: Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.

2. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 206 с.

3. Пальчевский Б. А. Научное исследование: Объект, направление, метод. Львов: Вища школа, 1979. 180 с.

4. Положення про інституційний репозиторій магістерських робіт Національного університету біоресурсів і природокористування України / уклад.: Лисенко В. П., Морзе Н. В., Зазимко О. В., Кліх Л. В., Ібатуллін Ш. І. Київ : Видавничий центр НУБіП України. 2009. 9 с.

5. Положення про підготовку і захист магістерської роботи / уклад.: Лисенко В.П., Зазимко О. В., Кліх Л. В., Тракай В. Г. Київ : Видавничий центр НУБіП України. 2009. 20 с.

6. Попович С. Ю. Основи екології та охорони природи. Конспект лекцій. К.: ЦП“Компринт”, 2018. 170 с.

7. Свириденко В. Є. Лісівництво. Цикл лекцій : навч. посіб. Київ: Арістей, 2007. 391 с.

Допоміжна

1. ДСТУ ГОСТ 7.1-2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 52 с.

2. Голубець М.А. Екосистемологія. Львів: Поллі, 2000. 315 с.

3. Кринецкий И. И. Основы научных исследований: уч. пос. Киев–Одесса: Выща школа, 1981. 208 с.

4. Мольчак Я.О., Мартинюк О.В., Ільїн Л.В., Мисковець Я.І. Український словник-довідник з екології. Луцьк: Надстир'я, 2001. 420 с.

5. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон А.В. Екологія. Охорона

природи. Словник-довідник. К.: Знання, КОО, 2002. 550 с.

6. Смольянинов И. И., Рябуха Е. В. Кругооборот веществ в природе. Киев: Думка, 1971. 120 с.

7. Чкалова О.Н. Основы научных исследований: уч. пособ. Киев: Вища школа, 1978. 120 с.

8. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух. К.: Інтерсфера, 2001. 394 с.

Інтернет-ресурси

1. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про авторське право і суміжні права”. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2627-14> .

2. Кваліметрія. URL: <https://studopedia.org/7-11131.html>

3. Konijnendijk C. C., Randrup T. B., Nilsson K.I. Urban forestry research in Europe: an overview. Journal of Arboriculture 26(3): 2000 URL: http://www.urbano-zelenilo.org/wp-content/uploads/COST_E12_urban_forestry_research_in_Europe.pdf

4. Zotero. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HfhhpyKa-GI>